VII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Administracji i Cyfryzacji (nr 76)**
- **Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 280)**

z dnia 10 lipca 2014 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Administracji i Cyfryzacji (nr 76)

Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 280)

10 lipca 2014 r.

Komisje: Administracji i Cyfryzacji oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej obradujące pod przewodnictwem posła **Andrzeja Orzechowskiego (PO)**, przewodniczącego Komisji Administracji i Cyfryzacji, przeprowadziły:

– pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy zmieniającej ustawę o zmianie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego oraz ustawy o opłacie skarbowej (druk nr 2185).

W posiedzeniu udział wzięli: **Karolina Grenda** dyrektor Departamentu Spraw Obywatelskich w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych wraz ze współpracownikami, **Rafał Bednarz** kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Częstochowie.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Anna Jasińska, Grażyna Kućmierowska, Dariusz Myrcha, Jolanta Ostrowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Tomasz Czech**, **Sławomir Osuch** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Dzień dobry państwu. Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Administracji i Cyfryzacji oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Witam przybyłych gości, witam wszystkich posłów. Stwierdzam kworum. W porządku dziennym posiedzenia Komisji mamy pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy zmieniającej ustawę o zmianie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego oraz ustawy o opłacie skarbowej – druk nr 2185. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisje przyjmują zaproponowany porządek. Sprzeciwu nie słyszę.

Komisje dysponują stanowiskiem rządu do projektu ustawy z druku 2185, opinią BAS, pismem Stowarzyszenia Urzędników Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego Rzeczpospolitej Polskiej.

Przed przystąpieniem do realizacji porządku dziennego posiedzenia Komisji, mam pytanie, czy na sali znajdują się osoby wykonujące zawodową działalność lobbingową? Nie widzę.

Przechodzimy do realizacji porządku dziennego posiedzenia Komisji. Przypominam, że pierwsze czytanie projektu ustawy obejmuje uzasadnienie projektu przez wnioskodawcę, debatę w sprawie ogólnych zasad projektu oraz pytania posłów i odpowiedzi wnioskodawcy. Proszę o uzasadnienie projektu ustawy z druku nr 2185 przez przedstawiciela wnioskodawców pana posła Marka Balta. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Marek Balt (SLD) – spoza składu Komisji:

Dziękuje panie przewodniczący. Szanowne posłanki, szanowni posłowie, zmiana w ustawie jest bardzo krótka. Dotyczy wydłużenia okresu wejścia w życie ustawy, która była nowelizowana 19 września 2008 r. Wnioskujemy o to, by okres zapisany w ustawie, czyli okres wejścia w życie ustawy, który wyznaczony jest na 6 lat, przedłużyć go do 9 lat, czyli o 3 lata.

Czego dotyczy ta zmiana? W 2008 r. wprowadzono prawo, które nakazuje urzędnikom stanu cywilnego, naczelnikom i kierownikom oraz zastępcom, posiadanie wyższego wykształcenia w administracji lub prawniczego z tytułem magistra. Było 6 lat na uzupełnienie tego wykształcenia. Część kierowników urzędów stanu cywilnego poszła na studia, a część, która wyliczyła sobie, że do momentu wejścia w życie ustawy nabędzie prawa emerytalne i odejdzie, nie poszła na studia – licząc na to, że odejdą. Wiemy, że sytuacja się zmieniła. Wydłużono wiek emerytalny. W ustawie o wydłużeniu wieku emerytalnego Sejm zapomniał o tym, że część osób będzie miała utrudnienia w wypełnianiu swojego zawodu.

W ubiegłym roku były zmiany emerytalne, a do 15 października br. Przepraszam do 19 września jest czas na wydłużenie… na nabycie, uzyskanie wyższego wykształcenia. Z naszych wyliczeń i szacunków – bo nie dysponowaliśmy dokładnymi danymi – wynika, że ten problem dotyczy ok. 400 osób, czyli ok. 10 % urzędników, czyli kierowników urzędów stanu cywilnego. Dodatkowo jest problem, że burmistrzowie lub prezydenci nie będą mogli powierzyć wypełniania swoich funkcji tym ludziom. Będą musieli zatrudnić nowych pracowników, a w przyszłym roku wchodzi nowelizacja ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego oraz ustawy o opłacie skarbowej, będą powierzone tym ludziom dodatkowe funkcje i obowiązki. Chcę powiedzieć, że osoby, które dziś pracują w urzędach stanu cywilnego, których dotyczy ta zmiana ustawy, są ludźmi z dużym doświadczeniem, ale nie będą mogli wykonywać swojego zawodu. Tym samym podrożą funkcjonowanie urzędów gmin i miast.

Jest to problem społeczny. Mam informację, która dość głośno odbiła się echem, w związku z tym, że jakaś pani, kierownik urzędu stanu cywilnego nie była w stanie uzupełnić swojego wykształcenia, to burmistrz jednego z miast próbował ją zwolnić, po czym popełniła samobójstwo. Było to w styczniu lub lutym br. Sprawa nabiera dramatycznej sytuacji. Dotyczy to osób w wieku przedemerytalnym, które będą miały utrudnione znalezienie pracy w zawodzie, w którym pracowały przez bardzo wiele lat, czyli w urzędach stanu cywilnego. Bez wyższego wykształcenia nie będą mogły być zatrudnione i pracować, czyli zostaną wykluczone społecznie. Dlatego bardzo duża prośba ze strony środowiska, wiem również, że samorządy wnioskowały o wprowadzenie tej zmiany, by jednak wprowadzić to w trybie pilnym. By nie pozostawić tych 400 osób samych, bo takich dramatów może być więcej. Za chwilę media będą nas pytały, jako parlamentarzystów, co my w tej sprawie zrobiliśmy? Czy zapomnieliśmy o tych ludziach czy nie? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Dziękuje bardzo panie pośle. Przystępujemy do debaty w sprawie ogólnych zasad, zadawania pytań i dyskusji. Na początek – chociaż mamy stanowisko rządu w tej sprawie – ale poproszę o wypowiedz w krótkiej, skondensowanej formie przedstawicielkę Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Bardzo proszę, dyrektor Departamentu Spraw Obywatelskich.

Dyrektor Departamentu Spraw Obywatelskich w MSW Karolina Grenda:

Bardzo dziękuję za udzieleni mi głosu. Wysoka Komisjo, szanowni państwo, mając na uwadze te wszystkie argumenty natury moralnej – bo państwo głównie się nimi kierują – stanowisko rządu opiera się o wykładnię opartą na wykładni prawa. Biorąc pod uwagę przepisy Konstytucji RP, które mówią o równości wobec prawa oraz kodeksu pracy, które dotyczą równego traktowania w zatrudnieniu, w 2008 r. gdy badaliśmy całą sytuację, ponad 1800 osób nie miało uzupełnionego wykształcenia. W sześcioletnim okresie karencji, który wprowadzają przepisy zmieniające ustawę z 2008 r., prawie 900 osób uzupełniło to wykształcenie. Zatem, wprowadzenie tej zmiany byłoby niekonsekwencją i byłoby nieuczciwe woec osób, które były w tej samej sytuacji społecznej, poniosły trud i uzupełniły wymagane wykształcenie.

Kolejnym argumentem przemawiającym za tym by nie wprowadzać proponowanej zmiany jest to, że trzyletni okres czasu, który wprowadziłaby projektowana zmiana do ustawy, w zasadzie nie ma uzasadnienia. Jeżeli mówimy o pierwszej kategorii wiekowej osób, czyli tej, która przypuszczała, że z dniem 29 października 2014 r. – bo właśnie

wtedy upływa okres, który jest podyktowany przepisami prawa – nabędą prawa emerytalne i przejdą na emeryturę w wyniku wprowadzenia zmiany z maja 2012 r. ustawy o emeryturach i rentach na podstawie funduszu ubezpieczeń społecznych w wyniku wydłużenia okresu do nabycia emerytury, zmiana ta nie ma uzasadnienia, ponieważ te osoby nabędą te prawa w czerwcu 2015 r.

Jeżeli mówimy o drugiej grupie osób, czyli tej, która przypuszczała, że może zostanie objęta czteroletnim okresem ochrony, to również trzyletni okres nie ma zastosowania, ponieważ nie obejmie on całej grupy osób.

Kolejnym argumentem jest to, że nie mamy do czynienia z tzw. nabytym prawem do stanowiska. Jeżeli mówimy o stanowisku kierownika urzędu stanu cywilnego, to prawo do zajmowania tego stanowiska nie jest bezwzględnym prawem wynikającym z przepisów prawa.

Kolejnym argumentem przemawiającym za tym by odrzucić projekt procedowanej ustawy, jest to, że już w 1990 r. na podstawie rozporządzenia dotyczącego kwalifikacji i wynagrodzenia pracowników samorządowych, istniały przepisy prawa, które mówiły o tym, że na tych stanowiskach urzędnicy powinni mieć wyższe wykształcenie.

Biorąc pod uwagę wszystkie argumenty i przede wszystkim zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, czyli to, że jednak większość osób podjęła ten trud i uzupełniła wymagane wykształcenie oraz to, że przyjęcie tych założeń nie jest gwarancją, że te osoby na tym stanowisku doczekają emerytury. Nie mamy przecież to do czynienia z zasadą zachowania praw nabytych. Uważamy, że nie jest zasadne przyjęcie projektu ustawy zmieniającej ustawę Prawo o aktach stanu cywilnego.

Dodam jeszcze, że gdyby założyć, że wprowadzilibyśmy te zmiany w nowo projektowanej ustawie Prawo o aktach stanu cywilnego, nie przewidywaliśmy w założeniach tego typu przepisów przejściowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Bardzo dziękuję pani dyrektor. Czy są głosy państwa posłów? Pan poseł Balt.

Poseł Marek Balt (SLD) – spoza składu Komisji:

W wielu punktach mogę zgodzić się z panią z ministerstwa oprócz jednego. W ubiegłym roku została zmieniona ustawa o wieku emerytalnym i zmieniły się warunki. To powinno zostać zapisane w tej nowelizacji. Zawsze w państwie prawa jest tak, że jeżeli pewne warunki się zmieniają, to obejmują nowych ludzi, a o wszystkich powinniśmy pamiętać. O wszystkich, którym nowo wprowadzone warunki zmieniają sposób funkcjonowania. Rozumiem ścisłe trzymanie się prawa, ale miałem przykrą okazję spotkać się z rodziną pani, która popełniła samobójstwo i wie pani co… może pani im to wyjaśni, bo ja nie umiałem.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Makowski. Następnie pani poseł Kochan.

Poseł Tomasz Makowski (TR):

Mam pytanie do strony rządowej. Czy posiadacie państwo opinię strony samorządowej lub organizacji samorządowej w stosunku do projektu tej ustawy? Drugie pytanie, czy okres trzech lat nie jest za krótkim okresem? Jeżeli w październiku osoba rozpocznie studnia wyższe, to i tak nie skończy ich w ciągu trzech lat. Czy macie taką ilość szacunkową?

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Dziękuję bardzo. Pani poseł Kochan.

Poseł Magdalena Kochan (PO):

Bardzo dziękuję panie przewodniczący. W związku z bardzo wyczerpującymi wyjaśnieniami, które usłyszeliśmy z ust przedstawicieli MSW, chcę złożyć wniosek o odrzucenie projektu ustawy w pierwszym czytaniu. Wszystkie argumenty, które przedstawiła pani dyrektor są bardzo ważkie. Przypomnę, że w Polsce jest blisko 2,5 tys. gmin, z których większość osób uzupełniło wykształcenie. Prawie 1800 osób nie miało określonego wykształcenia, ale mówiąc szczerze też byłam zdziwiona, że była to aż taka ilość, ponieważ od wielu lat obowiązuje w samorządzie zasada, że pracownik samorządowy musi

mieć wyższe wykształcenie. Urzędnik samorządowy musi mieć wyższe wykształcenie. Nie jest to *novum* wprowadzone ustawą sprzed kilku lat.

Podobnie dotyczy to również zmiany uprawnień emerytalnych. Przecież emerytury i długość stażu oraz wysokość wieku, w którym przechodzi się na emeryturę, nie odbyła się skokowo, ale corocznie dokładamy kwartał. W związku z powyższym, łagodne przechodzenie do 67 lat wieku emerytalnego, nie jest wystarczającym argumentem, by powiedzieć, że wyższe wykształcenie tej grupy osób ma nie dotyczyć. Słowem: wniosek o odrzucenie ustawy w pierwszym czytaniu.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Dziękuję pani poseł. Pan poseł? Bardzo proszę.

Poseł Jerzy Sądel (PiS):

Panie przewodniczący, uważam, że czynnik ludzki powinien być na pierwszym miejscu. Akurat popieram stanowisko posła Balta. Prawo nie powinno działać wstecz. Ludzie zaplanowali sobie przejście na emeryturę tak, by im się te lata zgadzały. Taki cios, który dostaną przed samą emeryturą, tzn., że będą zwolnieni, myślę, że – tak jak wspomniał pan poseł Balt – nie każdy może to wytrzymać. Powtarzam, że prawo nie powinno działać wstecz. Ludzie planując wiek emerytalny, planowali tak, że im to wystarczy.

Szanowni państwo, można przypuszczać, że za 1,5 roku, inna opcja polityczna przejmie władzę i skróci wiek emerytalny. I co? Będziemy mieć poczucie, że wyrządziliśmy krzywdę tym ludziom. Tylko tyle. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Bardzo dziękuję. Nie widzę więcej zgłoszeń. Czy pani dyrektor departamentu, chciałaby odpowiedzieć na pytania, które padły? Bardzo proszę.

Dyrektor Departamentu Spraw Obywatelskich w MSW Karolina Grenda:

Wysoka Komisjo, szanowni państwo. Chcę dodać, że rzeczywiście czynnik ludzki ma tu ogromne znaczenie. Mamy głosy samorządu, że rzeczywiście w stosunku do osób, które podjęły ten trud – tak jak powiedziałam, że byli oni w tych samych warunkach społecznych – i uzupełniły wykształcenie, to wprowadzenie zmiany jest nieuczciwe w stosunku do tych osób.

Poza tym, powiem, że osoby, które w 2008 r. nie miały uzupełnionego wykształcenia miały jeszcze dziesięcioletni okres czasu na to by to zrobić. Nie mówimy o zwolnieniu z pracy tych osób, ponieważ pracodawca wcale nie musi podjąć takich działań. Mówimy o prawie do stanowiska, które nie jest prawem dożywotnim.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Dziękuję bardzo. Wcześniej nie było głosów.

Głos z sali:

Już zamknęliśmy listę.

Poseł Adam Rogacki (PiS):

No to w ogóle pozamykajcie, bo Komisja nie ma głosu.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Proszę bardzo. Czy jeszcze są jakieś inne głosy?

Poseł Marek Balt (SLD) – spoza składu Komisji:

Chcę *ad vocem*, bo mam pewną wiedzę odnoście tego.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Chcę zebrać głosy i zamknąć listę, by powoli zmierzać do zakończenia tej dyskusji. Bardzo proszę, pan przewodniczący Rogacki. Potem pan poseł Balt i rozumiem, że zamykamy listę? Pan przewodniczący Rogacki.

Poseł Adam Rogacki (PiS):

Jestem pod wrażeniem, tego co pani powiedziała, że zdobywanie wiedzy i podnoszenie swoich kwalifikacji jest nieuczciwe. Rozumiem, że był obowiązek, i że z różnych względów ci ludzie tego nie dopełnili. Jednak z naszego doświadczenia wynika – myślę,

że z doświadczenia wszystkich tu obecnych i jestem o tym przekonany – że ci wieloletni pracownicy z tym stażem, są dużo lepiej przygotowani niż każdy nowo pojawiający się w urzędzie absolwent studiów, który ma dyplom w ręku. Gdyby była to olbrzymia skala i olbrzymie obciążenie dla budżetu, to moglibyśmy mieć dylematy, bo przecież wszyscy wiedzieli. Jednak nikt nie jest idealny, my również. Dla tych stu kilkunastu osób, nie jest to chyba żaden problem. A mówienie, że jest to nieuczciwe w stosunku do tych, którzy podnieśli swoje kwalifikacje, jest moim zdaniem nieuczciwe.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Dziękuję bardzo. Jeszcze pan poseł Balt. Zgłosił się również pan poseł Tomański. Dobrze, to jeszcze dwaj panowie posłowie i kończymy dyskusję. Bardzo proszę, pan poseł Balt.

Poseł Marek Balt (SLD) – spoza składu Komisji:

Chcę odnieść się do pani z ministerstwa. Akurat, jeżeli chodzi o samorządy, to przy konsultacjach nad nową ustawą, która ma wejść w życie w przyszłym roku, wnioskodawcą ze strony wnioskodawcy, ze strony samorządu przedstawicielem był prezydent miasta Częstochowy Krzysztof Matyjaszczyk. Znam stanowisko samorządu, bo też jestem z Częstochowy. Natychmiast miałem informacje, o stanowisku samorządu. Samorządy prosiły, by jeszcze wydłużyć ten okres. Proszę nie mówić, że samorządy mówiły co innego, bo miałem informacje z pierwszych ust i to natychmiast.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Tomański.

Poseł Piotr Tomański (PO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Chcę bardzo króciutko powiedzieć, że pani dyrektor powiedziała, że 891 osób uzupełniło wykształcenie. Tak naprawdę, nie jest to dobre, jeżeli ktoś musi uzupełnić kwalifikacje. Jednak 114 osób mogło myśleć o tym, że faktycznie osiągnie wiek emerytalny i będzie objęte ochroną ewentualnym przejściem na emeryturę. Jest to 114 osób. Jako były wójt gminy, mogę powiedzieć, że każdy samorządowiec jest zainteresowany – tu też jest wielu samorządowców – tym, by w urzędzie był wykwalifikowany pracownik. W urzędzie jest wiele spraw do rozwiązania, a dojdą nowe i musi być tam sprawny człowiek. Zazwyczaj jest tak, że nie jest to tylko jeden człowiek. Zatem, doświadczenie tych ludzi, którzy są kierownikami dziś, a teoretycznie musieliby uzupełnić wykształcenie, może być wykorzystane. Tak naprawdę jest to do rozwiązania w ramach systemu organizacji pracy urzędu. Wójt, burmistrz, prezydent może sobie z tym poradzić. Ludzie będą mieli pracę i jej nie stracą. My będziemy mieli super wykwalifikowanych ludzi, którzy będą szybciej i przyjaźniej rozwiązywać różnego typu problemy, które się tam rozwiązuje – a jest ich coraz więcej. Chyba to jest rozwiązanie. A 6 lat na uzupełnienie – powiem to również z doświadczenia – że ci, którzy tego nie zrobili, też tego nie zrobią nawet jeśli damy im kolejne 3 lata. Nie zrobią tego, bo po prostu tak to już jest. Uważam, że ten wniosek jest trudny, ale dajmy szansę samorządowcom, a na pewno ci ludzie nie stracą pracy. Musi „iść” sygnał od naszej Komisji, że rozumiemy te problemy, i że są one trudne oraz życiowe. Jednak, jeżeli nie zostaną rozwiązane w ramach szefa urzędu, to myślę, że problem, o którym wspomniał pan poseł wnioskodawca, jest problemem bardziej osoby, która nie potrafiła sobie poradzić w urzędzie. Nie jest to wina przepisów, które miały do tego doprowadzić. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Bardzo dziękuję, panie pośle. Padły argumenty „za" i „przeciw". Zamykam dyskusję. Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu ustawy z druku nr 2185. W trakcie dyskusji padł wniosek o odrzucenie projektu. Wniosek za chwilę poddam pod głosowanie. Kto z państwa posłów jest za odrzuceniem poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego oraz ustawy o opłacie skarbowej, proszę podnieść rękę. Dziękuję. Kto z państwa jest przeciw? Kto z państwa się wstrzymał? Nie widzę. Proszę o podanie wyników.

Sekretarz Komisji Dariusz Myrcha:

Za 17 głosów. Przeciw 11. Zero wstrzymujących się.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Stwierdzam, że wniosek o odrzucenie projektu został przyjęty. Pozostał nam wybór posła sprawozdawcy. Proponuję, aby tę funkcję pełnił poseł Piotr Tomański. Czy pan poseł wyraża zgodę?

Poseł Piotr Tomański (PO):

Tak.

Przewodniczący poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Dziękuję. Czy są inne propozycje? Nie widzę. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, uznam, że Komisja przyjmuje jako sprawozdawcę pana posła Tomańskiego. Czy jest sprzeciw? Nie widzę, nie słyszę. Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia Komisji. Zamykam posiedzenie. Dziękuję bardzo.